

กรณีโรงไฟฟ้าแม่เมาะ กับ เครือข่ายสิทธิผู้ป่วยแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

การรวมตัว	ชาวบ้านได้รวมตัวกันเพื่อยื่นข้อร้องเรียนการแก้ไขปัญหามลพิษของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ปี พ.ศ.2535 และได้เข้าร่วมกับกลุ่มสหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือและเครือข่ายองค์กรประชาชนภาคเหนือ เพื่อชุมนุมยื่นข้อเรียกร้องนำเสนอปัญหาโครงการของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมกับรัฐบาล เมื่อปี พ.ศ. 2544 และจัดตั้งเครือข่ายสิทธิผู้ป่วยแม่เมาะเพื่อทำงานรณรงค์เรียกร้องและปกป้องสิทธิชุมชนตลอดจนสิ่งแวดล้อมจากผลกระทบของการพัฒนาเหมืองและโรงไฟฟ้าถ่านหินที่แม่เมาะ เมื่อปี พ.ศ. 2545 โดยมีคุณมะลิวรรณ นาควิโรจน์ เป็นผู้ประสานงานเครือข่ายฯ ตลอดจนถึงปัจจุบันได้มีการคัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าและการขยายเหมืองถ่านหินลิกไนต์ทดแทนที่แม่เมาะเครื่องที่ 4 - 7 ที่เสื่อมสภาพลง
คู่กรณี	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)
ปีที่เกิดเหตุการณ์	พ.ศ. 2535
ประเด็นเคลื่อนไหว	<ol style="list-style-type: none">1. โรงไฟฟ้าถ่านหินเป็นสาเหตุของมลพิษ (ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์) ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและชุมชนโดยรอบ2. ติดตามเร่งรัดคดีที่ กฟผ. อุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด เพื่อให้ชาวบ้านได้รับการเยียวยาทางด้านสุขภาพ3. ติดตามตรวจสอบการใช้เงินกองทุนพัฒนารอบโรงไฟฟ้า4. จัดตั้งคลินิกอาสาชีวเวชศาสตร์เพื่อดูแลรักษาชาวแม่เมาะที่ได้รับผลกระทบจากโรงไฟฟ้าและเหมืองถ่านหินแม่เมาะ
ปฏิบัติการ	<ol style="list-style-type: none">1. ชาวบ้านรวมตัวบริเวณสี่แยกหน้าโรงเรียนอนุบาลเหมืองแม่เมาะ เพื่อเร่งรัดการแก้ไขปัญหาเรื่องผลกระทบ (24 - 25 พฤศจิกายน 2541)2. ชาวแม่เมาะร่วมกับกลุ่มสหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือและเครือข่ายองค์กรประชาชนภาคเหนือ เพื่อชุมนุมยื่นข้อเรียกร้องนำเสนอปัญหาโครงการของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมกับรัฐบาลที่ศาลากลาง จังหวัดเชียงใหม่ (19-21 มีนาคม 2544)3. ชาวบ้านรวมตัวกันจัดตั้งเครือข่ายสิทธิผู้ป่วยแม่เมาะเพื่อทำงานรณรงค์เรียกร้องและปกป้องสิทธิชุมชนตลอดจนสิ่งแวดล้อมจากผลกระทบของการพัฒนาเหมืองและโรงไฟฟ้าถ่านหินที่แม่เมาะ (ปี 2545)4. เครือข่ายสิทธิผู้ป่วยแม่เมาะรวมตัวกันฟ้องร้องต่อศาลปกครอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเรียกร้องค่าชดเชยแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากมลพิษ (ปี 2548)5. เครือข่ายสิทธิผู้ป่วยแม่เมาะได้ผลักดันให้รัฐบาลก่อตั้งกองทุนพัฒนาชุมชนรอบโรงไฟฟ้าเพื่อเยียวยาและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนที่ได้รับผลกระทบ (ปี 2550)

6. ชุมชนชาวแม่เมาะ/เวียงแหง/บ่อนอก/ทับสะแก และนักกิจกรรมกรีนพีซ รมรงค์เพื่อสังคม ม้วยถ่านหิน (AFOC) จัดที่ จังหวัดเชียงใหม่ มีการนำเสนอเมนูเปิบพิศดารถ่านหินสะอาด (19 กรกฎาคม 2551)
7. นางมะลิวรรณ นาควิโรจน์ ยื่นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการพลังงานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อติดตามการให้ความช่วยเหลือหลังได้รับผลกระทบจากการสร้างโรงไฟฟ้าแม่เมาะ (23 กันยายน 2552)
8. นายศรีสุวรรณ จรรยา นายกสมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อน พร้อมด้วยกลุ่มชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เข้ายื่นหนังสือร้องเรียนต่อนายหัสวุฒิ วิฑิตวิริยกุล ประธานศาลปกครองสูงสุด เพื่อขอให้ช่วยเร่งรัดการพิจารณาคดีที่ชาวบ้านแม่เมาะ ได้รับผลกระทบด้านสุขภาพจากการแพร่กระจายของมลพิษจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะของ กฟผ. (12 พฤษภาคม 2554)
9. ชาวบ้านจาก 5 ตำบล ใน อำเภอแม่เมาะ ปิดถนน และ ตั้งเวทีปราศรัยเนื่องจากไม่พอใจที่มีการจัดประชุมสัมมนาเรื่องกองทุนพัฒนาไฟฟ้า ที่ ม.ราชภัฏลำปาง แทนที่จะจัดในพื้นที่อำเภอแม่เมาะ (4 สิงหาคม 2554)
10. นายศรีสุวรรณ จรรยา และนางมะลิวรรณ นาควิโรจน์ พร้อมด้วยชาวบ้านอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เรียกร้องขอให้โอนคดีหมายเลขดำที่ อ.1110/2552 และคดีหมายเลขดำที่ อ.16/2552 ในคดีที่ กฟผ.ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองกลาง จังหวัดเชียงใหม่ ให้ไปอยู่ในแผนกคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองสูงสุด (22 กันยายน 2554)
11. นางมะลิวรรณ นาควิโรจน์ เลขาธิการเครือข่ายสิทธิผู้ป่วยแม่เมาะและโจทก์ผู้ฟ้อง กฟผ. ได้ออกแถลงการณ์คัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าใหม่ที่แม่เมาะ ทดแทนเครื่องที่ 4-7 ที่ถูกทุบทิ้งไปก่อนหน้านี้ พร้อมยื่นให้ กฟผ.ชดเชยความเสียหายผู้ได้รับผลกระทบเดิมให้ดีกว่าก่อน (29 พ.ย.54)
12. ที่ห้องประชุมโรงเรียนแม่เมาะวิทยา อ.แม่เมาะ จ.ลำปาง ชาวบ้านในอำเภอแม่เมาะ ร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดขอบเขตและแนวทางประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าใหม่ ทดแทนโรงไฟฟ้าแม่เมาะเครื่องที่ 4-7 และต่ออายุประทานบัตรของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ทั้งนี้เครือข่ายสิทธิผู้ป่วยแม่เมาะ ซึ่งนำโดย นางมะลิวรรณ นาควิโรจน์ เรียกร้องให้มีการกำหนดแนวทางการเยียวยา 3 ข้อ คือ ชดเชยความเสียหายให้กับผู้ได้รับผลกระทบ ผู้ป่วย และผู้เสียชีวิต, ปิดสนามกอล์ฟและฟื้นฟูสภาพป่า และให้ผู้ได้รับผลกระทบมีส่วนร่วมในการจัดสรรกองทุนพัฒนาที่ กฟผ.จัดเก็บเข้ากองทุนปีละกว่า 300 ล้านบาท (7 มกราคม 2555)
13. กลุ่มเครือข่ายผู้สูญเสียจากการทำเหมืองและโรงไฟฟ้าแม่เมาะ เตรียมยื่นฟ้อง กฟผ. ต่อศาลปกครองเชียงใหม่โดยนายชัชวาลย์ ชื่นสมบัติ แกนนำกลุ่มเครือข่ายผู้สูญเสียจากการทำเหมืองและโรงไฟฟ้าแม่เมาะ เปิดเผยว่าทางตัวแทนกลุ่มจำนวน 5 คน จะเดินทางไปยังฟ้อง กฟผ.แม่เมาะ ต่อศาลปกครองเชียงใหม่ใน 3 เรื่อง คือ 1) ให้ กฟผ. ยุติการระเบิดถอยผาข้าง ซึ่งอยู่ในอำเภอแม่เมาะ ที่ กฟผ. อ้างว่าได้รับสัมปทานแล้ว และเข้าทำการระเบิดภูเขาดังกล่าวเพื่อเอาหินปูนไปใช้ในขบวนการผลิตไฟฟ้าโดยไม่มีการบอกกล่าวชาวบ้าน 2) เรื่องการโฆษณาผ่านสื่อโทรทัศน์เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของอำเภอแม่เมาะ ที่ กฟผ. ว่าจ้างบริษัทเอกชนเข้ามาทำการโฆษณานั้น เป็นการโฆษณาที่เกินจริง 3) อ้างเก็บน้ำแม่เมาะสถานี ซึ่ง กฟผ.ได้ถ่ายเทน้ำจากเหมืองและโรงไฟฟ้าลงสู่อ่างดังกล่าวแต่ขณะนี้พบว่าน้ำในอ่างมีสารตกค้าง จนชาวบ้านไม่กล้านำปลาจาก

อย่างขึ้นมากขึ้น และพีชน้ำเริ่มเน่าตาย น้ำเริ่มส่งกลิ่นเหม็น ทั้งๆ ที่ กฟผ. ยืนยันว่า น้ำที่ถ่ายเทมาจากเหมืองและโรงไฟฟ้าได้รับการบำบัดดีแล้ว (6 กุมภาพันธ์ 2555)

ผลลัพธ์/สถานการณ์ปัจจุบัน ปัจจุบันศาลปกครองจังหวัดเชียงใหม่ได้ตัดสินให้ กฟผ. ชดใช้ค่าเสียหายให้ผู้ได้รับผลกระทบ คนละ 246,900 บาท แต่ กฟผ. ได้ยื่นอุทธรณ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาอุทธรณ์

แหล่งอ้างอิง ppvoice.thainhf.org/manager.co.th/sanook.com/matichon.co.th/
bangkokbiznews.com /pantip.com/innnews.co.th/prachatai.com/flickr.com
(ข้อมูล ณ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2555)

การจัดลำดับตามขั้นตอนของ four stage of social movements

